

Sürdürülebilirlik Perspektifinden Lojistik Eğitimi ve Mesleki Uyum

Elif Nur KARASOY

enur.karasoy@istanbulticaret.edu.tr

İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lojistik Yönetimi Bölümü, İstanbul, Türkiye

Özet

Günümüzde hızla küreselleşen teknoloji ve bilgi çağı aktif olarak kendini yenilemektedir. Yenilenen çağın geri dönüşü ise insanların isteklerinin, ihtiyaçlarının ve çevresel sorunların artmasıdır. Ekonominin küreselleşmesi ile uluslararası şirketlerin farklı ülkelerdeki şirketlerle ortak yatırımları, birleşmeleri, mal ve hizmet dağıtımlarının her geçen gün sayısı artmaktadır. Artan ihtiyaç ve çevresel sorunlara en iyi ve en hızlı hizmeti verebilmek için taşımacılık faaliyetleri yürütülmüş ve geliştirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Hızlı hizmet sağlamak ve çevresel sorunlar ile rekabetin arttığı günümüz dünyasında lojistik yönetim uygulamaları daha önemli hale gelmiştir. Lojistik ve sürdürülebilirlik faaliyetleri son yıllarda önem kazanmış iki önemli konu olarak öne çıkmaktadır. Lojistik faaliyetlerin verimli bir şekilde planlanması ve yürütülmesi son kullanıcılara zaman ve mekân açısından avantajlar sunmakla beraber sürdürülebilir bir çevre sağlanmasına da katkı sağlamaktadır. Çevresel sürdürülebilirlik alanında başarılı olmak isteyen firmalar, bu kapsamda sadece sürdürülebilirlik faaliyetlerine odaklanırlarsa başarılı olamayacaklardır. Ekolojik olarak sürdürülebilir olmak ise temiz bir bilinç ve lojistik eğitiminin kalitesi ve yaygınlaştırılması ile mümkün olacaktır. Lojistik sektöründe üretim, malzeme planlama, antrepo yönetimi, nakliye, depolama, gümrük, müşteri hizmetleri, yurt içi ve yurt dışı satın alma, ithalat ve ihracat, elektronik ticaret, lojistik faaliyetler, satış, pazarlama, finans, yurt dışı ticaret, talep tahmini konularında nitelikli ve iyi yetişmiş çalışanlara olan ihtiyaç artmıştır. Lojistik alanında tecrübeli çok sayıda çalışan olmasına rağmen, meslek lisesi, meslek yüksekokulu, lisans ve lisansüstü mezunlarının sayısı diğer mesleklere göre düşük seviyededir. Bu çalışmanın temel amacı, sürdürülebilirlik kavramı ile lojistik eğitimi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve lojistik eğitimi alan öğrencilerin mesleki uyumlarının mevcut durumunu kavramsal araştırma yoluyla belirlemek ve olası çıkarımlarını tartışmaktır. Çalışmanın giriş bölümünün ardından sürdürülebilirlik, lojistik eğitim ve mesleki uyum kavramları tartışılmaktadır. Çalışmanın son bölümünde ise gelecek araştırmalar için önerilerde bulunulmuştur. Çalışma sürdürülebilirlik ve mesleki uyum standartlarına uyulmamasının nedenlerini ve sonuçlarını göstererek lojistik eğitim konusuna katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Lojistik Eğitimi, Mesleki Uyum.

Logistics Education and Professional Compliance from the Sustainability Perspective

Elif Nur KARASOY

enur.karasoy@istanbulticaret.edu.tr

İstanbul Commerce University Graduate School of Social Sciences, Logistics Management,
İstanbul, Turkey

Abstract

Today, the rapidly globalizing technology and information age actively renews itself. The return of the renewed era is the increase in people's desires, needs and environmental problems. With the globalization of the economy, the number of joint investments of international companies with companies in different countries, mergers, distribution of goods and services is increasing every day. In order to provide the best and fastest service to the growing needs and environmental problems, transportation activities have been carried out and their development is made mandatory. Logistics management

applications have become more important in today's world where there is an increase in competition to provide fast service and environmental problems. Logistics and sustainability activities stand out as two important issues that have become important in recent years. Efficient planning and execution of logistics activities offers advantages to end users in terms of time and space but also contributes to ensuring a sustainable environment. Companies that prefer to be successful in the field of environmental sustainability will not be successful if they focus only on sustainability activities in this context. Being ecologically sustainable will be possible with a clean consciousness and the quality and dissemination of logistics education. In the logistics industry production, material requirement planning, warehouse management, transportation, warehousing, customs, customer service, domestic and international purchases, import and export, e-commerce, logistics, operations, sales, marketing, finance, foreign trade, demand forecasting also qualified and well-trained employees has increased the need for. Although there are many employees with experience in the field of logistics, the number of graduates of vocational high schools, vocational schools, undergraduate and graduate programs is low compared to other professions. The main purpose of this research is to illustrate the relationship between the concept of sustainability and logistics professional logistics education adaptation of education students through research and determine the current status of possible conceptual implications are discussed. After the introductory part of the study, the concepts of sustainability, logistic training and professional adaptation are discussed. In the last part of the study, suggestions were made for future research. The study should contribute to the issue of logistics education by showing the reasons and consequences of non-compliance with sustainability and professional compliance standards.

Keywords: Sustainability, Logistics Education, Professional Compliance

1. GİRİŞ

Küreselleşme ile dünyada ticaret gelişme ve değişmeye başlamıştır. Geçmişte şirketler ürünlerin/hizmetlerin üretilmesi ve satın alma işlemleri arasındaki akışın bilincinde olmadan şirketin finansman, üretim ve pazarlama fonksiyonlarına önem vererek, stratejiler geliştirmiştir. Günümüzde ise firmalar maliyetleri azaltmaya yönelik stratejiler belirlerken lojistik süreçlerini de yeniden organize etme ve geliştirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmeye başlamışlardır (Babacan, 2003).

Lojistik, insanlığın varlığı ile eş zamanlı olarak görülen tüm faaliyetleri gerçekleştirmek için kullanılan ana faaliyetler arasında, ihtiyacın kurulduğu noktadan ihtiyacın karşılandığı noktaya kadar olan ve geri dönüş aşamaları ile biten eylemlerdir. Toplumda yaşanan ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi, askeri ve bilimsel değişimler birbirini etkileyen mevcut lojistik yapıyı oluşturmuştur (Keskin, 2011). Türk Dil Kurumu, lojistik terimini “*Kişilerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere her türlü ürünün, hizmetin ve bilgi akışının çıkışı*

noktasından varış noktasına kadar taşınmasının etkili ve verimli bir biçimde planlanması ve uygulanması” olarak tanımlamaktadır (TDK, 2021).

Küresel olarak genişleyen endüstriyel faaliyetler, şirketleri lojistik sistemlerini yeniden yapılandırmaya itmektedir. Dünya pazarının her kesiminden gelen gereksinimlere etkin ve kaliteli tepki verebilmek için şirketlerin stratejilerini küresel ağlarda düzenlemeleri gerekmektedir. Tedarik zinciri yönetimi, tüm lojistik zinciri sürecini optimize etmeyi ve ağları verimli ve entegre bir organizasyon haline getirmeyi mümkün kılar (OECD, 2003).

Lojistik yönetimi ve tedarik zinciri yönetimi çok yakın kavramlar olsa da aralarında belirgin fark da mevcuttur. Lojistik, bir şirketi müşterileri ve tedarikçileri ile bağlayan bir beceridir. Fiziksel dağıtımda, üretim desteği ve satın alma gibi dâhili lojistik faaliyetleri gruplamak mümkündür. Şirket içinde ve şirketin müşterileri ve tedarikçileri arasında bilgi ve envanter akışı vardır. İşletmeler, günümüzün rekabet ortamında tam olarak

başarılı olmak için bu entegre yaklaşımı müşterilerin müşterilerini ve tedarikçilerin tedarikçilerini içerecek şekilde genişletmektedir. Bu dış entegrasyon, tedarik zinciri yönetimi olarak isimlendirilmektedir. Bu şekilde, satın alma, üretim desteği ve fiziksel dağıtımın iç koordinasyonunu ve ayrıca envanter akışı ve çıkarlar açısından müşterinin müşterisine ve tedarikçinin tedarikçisine uzanan entegrasyonu gösterir (Altaygil, 2001).

Tedarik zinciri, hammadde elde eden, bunları ara ve bitmiş ürünlere dönüştüren ve bitmiş ürünleri müşterilere dağıtan bir üreticiler ve distribütörler ağıdır (Lee ve Billington, 1992). Lojistik yönetimi malzeme, ürün ile bilgi hareketlerinin planlanması, kontrolü ve yürütülmesi ile ilgilenirken, tedarik zinciri yönetimi müşteriye odaklanmaktadır. Böylece istenen ürünü müşteriye teslim etmek için tedarik zincirinin var olması gerekmektedir (Lasserre, 2004). Tedarik zinciri yönetimi, operasyona daha geniş bir çerçevede bakar. Bu anlamda, hammadde aşamasından, malzeme akışına, müşteriye bilgi akışına kadar birçok faaliyetini bir bütün olarak ele alabilme özelliğine sahiptir. Başarılı bir lojistik yönetimi, tedarik zinciri ile sağlıklı bir yakınlıkla bağlantılıdır (Gümüş, 2009).

Lojistiğin tarihsel gelişimi evrilmiş ve günümüzün faaliyetleri haline gelmiştir. Bu faaliyetler günümüzde geçmişe göre farklılıklar göstermektedir. Geçmişte bu faaliyetler rota seçimi, araç seçimi, güvenlik gibi alanlara dayanmaktaydı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra lojistik kavramı özel sektörde de kullanılmaya başlanmış ve günümüzde kullanılan modern lojistik uygulamalarının temelleri atılmıştır. Ürünlerin fiziksel dağıtımını, sipariş karşılama, üretim planlaması, depolama ve müşteri hizmetleri, lojistik süreçlerin en önemli yönleridir (Andraski ve Novack, 1996). İnsanlar geliştirdikleri sistem ve uygulamalar sayesinde ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bu ihtiyaçların karşılanması kısa vadede faydalı görünse bile, uzun vadede gelecek nesiller için olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bu sonuçlar, insanların ihtiyaçlarını karşılayan kişi ve şirketlerin ortak bir sorunun farkında olmasını gerektirir. Bu farkındalık, sürdürülebilirlik

fikrini doğurur. Sürdürülebilirlik düşüncesiyle firmalar için verimli üretim yapabilmek ve aynı zamanda çevreyi daha az kirletmek önemli hale gelmiştir (Çetin ve Sain, 2018).

Sürdürülebilirlik son yıllarda en çok duyduğumuz kavramlardan biri haline gelmiştir. Sanayileşme ve küreselleşme nüfus artışına paralel olarak artmakta bu durum, doğal kaynakların kontrolsüz ve daha hızlı tüketilmesine neden olmaktadır. Sürdürülebilirlik, bu kaynakların kontrollü olarak tüketilmesini sağlamayı ve çevreye verilen zararı en minimuma indirmeyi hedefleyen bir çevre politikasıdır. Sürdürülebilirlik kavramı, yenilenebilir kaynakların elde edilmesi ve kullanılmasından kaynaklanan çevresel etkilerin ve atıkların, yenilenemeyen kaynakların kıt olduğu göz önüne alındığında, dünyanın kapasitesini aşmamasını sağlamayı savunmaktadır (Pierce ve Larson, 1993).

Lojistik ve sürdürülebilirlik faaliyetleri son yıllarda önem kazanmış iki önemli konu olarak öne çıkmaktadır. Lojistik faaliyetlerinin verimli bir şekilde planlanması ve yürütülmesi son kullanıcılara zaman ve mekân açısından avantajlar sunmakla beraber sürdürülebilir bir çevre sağlanmasına da katkı sağlamaktadır. Günümüzde lojistik kavramı, ulusal ekonominin ve ulusal toplumun tüm aşamalarında mevcuttur. Zaman ve maliyet faktörleri hayatın her aşamasında değer yaratmanın önemli unsurları haline gelmiştir. Ekolojik yön, başlangıçta sosyal çevrede merkezi bir unsur olarak görülmemiştir. Bu nedenle, hızlı teknolojik gelişme ve yeni trafik kavramlarına duyulan ihtiyaç, eşitsiz bir gelişmeye yol açmıştır. Son yıllarda gelişmiş ekonomilerde çevreyle ilgili farkındalık artmış ve tatmin edici seviyelere ulaşmıştır. Öte yandan, az gelişmiş ülkelerde yeşil bilincin hala çok az olduğu veya hiç olmadığı bir gerçektir. Bunun temel nedenleri; modern üretim ve nakliye süreçleri ile nakliye araçlarının kullanımı için ihtiyaç duyulan sınırlı finansal kaynaklardır. Ancak, yeşil lojistik kavramının benimsenmesi ve daha da geliştirilmesi, küresel bir eğilim olarak kaçınılmazdır. "Yeşil" kavramı yakın gelecekte sadece gelişmiş ülkelerde değil, az gelişmiş ülkelerde de

toplumun her düzeyinde, özellikle imalat ve ulaşım sektörlerinde yeşil düşünce ve yeşil teknolojileri benimsemek için bir gereklilik olacaktır. (Beškovnik ve Jakomin, 2010).

2. Sürdürülebilirlik

Sürdürülebilirlik kavramı ilk olarak Dünya Koruma Birliği (IUCN) tarafından kabul edilen Dünya Doğa Şartı'nın 1982 belgesinde yer almıştır. Sonuç olarak, insanların yararlandığı ekosistemler, organizmalar, kara, deniz ve atmosfer kaynakları, optimal sürdürülebilirliğin sağlanabileceği şekilde yönetilir, ancak bu, ekosistemlerin ve türlerin bütünlüğünü tehdit etmeyecek şekilde yapılması gerektiğini belirtmektedir (Yazar, 2006).

Sürdürülebilirlik birçok anlamda algılanabilir ve tanımlanabilir. Temelde çevre bilim ve ekolojik sistemlerin işlevlerini, süreçlerini ve üretkenliklerini gelecekte sürdürme yeteneği olarak anlaşılmaktadır (Chapin, vd. 1996). Latince "Sustinere"den türeyen "sürdürülebilirlik" kelimesi birçok sözlükte kullanılsa da sürdürmek, sağlamak, hizmet etmek, desteklemek, var olmak anlamlarında kullanılır.

Sürdürülebilirlik, çevresel tahribatın bir sorun olarak algılanmasından doğan ve bu sorunları çözmek isteyen bir terimdir. Sürdürülebilirliğin temel koşulu, insan ve doğanın karşıt olmadığı, birbirini tamamladığı fikridir. Bu temel fikri daha önce benimsememiş olan insanlar, sürekli olarak çevreyi kendi çıkarları için kullanmışlardır. Bu durumun bir sonucu olarak çevre ve kaynakları çok hızlı bir tüketim ve kirlilik sürecine girmiştir. Bunun sonucunda çevredeki elemanların işleyişinde bozulmalar gözlemlenmiştir. Ancak çevresel unsurların kirlendiğinin tespit edildiği ve doğal işlevlerinin tehlikeye girdiği günümüz dünyasında, doğal çevre unsurlarının korunmasına ve etkilerine ve çevresel değişimlere ilişkin bilgi birikimine karşı artan bir duyarlılık söz konusudur. Aynı zamanda çevrenin kontrolsüz ve plansız tüketilmesi ve kaynaklarının tahribatı, doğal kaynakların korunmasını ve sürdürülebilir bir şekilde planlanmasını gerektirmektedir. Ancak her geçen gün daha fazla insanın ihtiyacını karşılayan çev-

resel fiziksel unsurların sürdürülebilirliğinin tehdit altında olduğu görülmektedir (Menteşe, 2017).

Üretim ve tüketimde sürdürülebilirlik, doğal kaynakların dikkatli kullanılmasını ve insanların kaynak israfını en aza indirgeyerek ürünlerin ömrünü uzatacak tedbirleri almasını gerektirmektedir. Sürdürülebilir üretim ve tüketimi sağlamak için üst düzey yöneticiler, mevcut kaynakların değerini en üst düzeye çıkaran döngüsel ekonomi stratejilerini uygulamalıdır (Galvão vd. 2020).

3. Lojistik Eğitimi

Dünya'da ve ülkemizde lojistik kavramı ve tedarik zinciri kavramı son 30 yılda hızla gelişmiş ve yaygınlaşmıştır. Kavram birçok çalışmacı ve sektörün öncüleri tarafından farklı tanımlanmaktadır. Bu tanım da temelde benzer özelliklere dayanmakta olup, planlama ve entegrasyonun önemi çerçevesinde şekillenmektedir. Lojistik alanındaki gelişmeler ve çalışmalar göz önüne alındığında lojistik eğitimi büyük bir önem taşımaya başlamıştır.

Lojistiğin tarihsel gelişim sürecinde 21. yüzyılın temel bilimlerinden biri olarak kabul edilen lojistik hizmet, bilgi teknolojileri ve iletişimin gelişimi ve değişiminin bir parçası olarak ortaya çıkan üç temel bilim alanından biridir. Lojistik kavramının uzun bir tarihsel gelişime sahip olduğu unutulmamalıdır. Günümüzde lojistik, endüstriyel bir uygulama ve bir bilim dalı olarak varlığını sürdürmektedir (Yıldıztekin, 2002).

Lojistik eğitiminin temelinde mühendislik modeli ve iş modeli olmak üzere iki grup vardır. Bu iki temel model için benzer ders gruplarının farklı dağılımlarından oluşmaktadır. Mühendislik modelinde, tedarik zinciri yönetimi ve lojistik, mühendislik dersinin ana odak noktası olup, özellikle yönetim için faydalı olan ekonomi dersleri ile desteklenmektedir. İş modelinde, lojistik ve tedarik zinciri yönetimi kursları ve işletme kursları, temel olarak odak, karar verme ve sistem analizine yardımcı olan mühendislik kurslarına dayanmaktadır (Küçüksoğak, 2006).

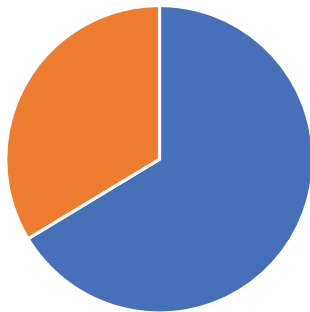
Ülkemizde şu anda 207 üniversitede toplam 1974 fakülte, 378 meslek yüksekokulu, 1030 meslek yüksekokulu, 590 enstitü, 4096 araştırma uygulama merkezi bulunmaktadır.

Ülkemizde 19186 aktif bölüm bulunmaktadır. Çizelge 3.1’de ayrıntılı varlık ve yükümlükleri gösterilmektedir.

Çizelge 3.1 Birim Türlerine Göre Türkiye Üniversite Dağılımı (YÖK, 2022).

Birim Türü	Devlet		Vakıf		Vakıf MYO		Toplam
	Aktif	Pasif	Aktif	Pasif	Aktif	Pasif	
Üniversite	127	2	73	1	4	0	207
Fakülte	1454	31	466	23	0	0	1974
Yüksekokul	271	11	79	17	0	0	378
Meslek Yüksekokulu	896	20	109	1	4	0	1030
Enstitü	430	3	155	2	0	0	590
Arş. Uyg. Mrkz.	3259	0	832	0	5	0	4096
Bölüm	15640	0	3473	0	73	0	19186
Ön lisans Programı	6189	2397	1505	210	96	14	10411
Lisans Programı	6910	228	1976	11	0	0	9125
Yüksek lisans Programı	12217	241	3076	33	0	0	15567
Doktora Programı	10513	115	642	3	0	0	11273

Çizelge 3.1’de belirtilen bu üniversitelerde lojistik eğitimi veren üniversite sayısı 2021 yılı itibarıyla 78 üniversitede 119 MYO (Ön Lisans Programı), 67 üniversitede 71 lisans programı bulunmaktadır.

■ Toplam Üniversite Sayısı ■ Lojistik Eğitimi Veren Üniversite Sayısı

Şekil 3.1 Lojistik Eğitimi Veren Üniversite Sayısı (YÖK, 2022)

Şekil 3.1’de görüldüğü gibi lojistik eğitimi 207 üniversitenin 105 tanesinde verilmektedir.

Lojistik eğitimi, 78 üniversitede 119 meslek yüksekokulu programında aktif olarak verilmektedir. Bunların 58’i devlet üniversitesi, 20’si vakıf üniversitesidir. 67 üniversitede 71 lisans programında aktif olarak lojistik eğitimi verilmektedir. Bu üniversitelerin 43’ü devlet üniversitesi, 24’ü vakıf üniversitesidir. Lisans programları adlarına göre derecelendirildiklerinde iki kategoriye ayrılmakta olup bunlar “Lojistik Yönetimi Bölümü” ve “Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü” olarak kabul edilmektedir. 43 aktif üniversitede 86 lisansüstü program bulunmaktadır. Bu üniversitelerin 26’sı devlet üniversitesi, 17’si vakıf üniversitesidir. Yüksek lisans program-

larının 43'ü tezli program olup 10'u uzaktan ve 65'i örgün eğitim şeklindedir. Lojistik Doktora eğitimi 11 üniversitede aktif olarak verilmektedir. Bu üniversitelerin 6 tanesi devlet, 5 tanesi vakıf üniversitesidir. Bu bilgiler üniversitelerin web sitelerini inceleyen araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Lojistik eğitimi veren üniversitelerin artması ile lojistik eğitimi ile ilgili çalışmaların sayısı son yıllarda artmıştır. Türkiye'de yapılan akademik çalışmalara bu bölümde özel olarak yer verilmektedir. Literatürde 2004-2020 yılları arasında yapılan çalışmalar incelendiğinde lojistik eğitimi konusunda daha fazla araştırma ve bilimsel yayın yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Baki, vd.(2004); Bali, vd. (2016); Çıkmak (2016); Erturgut (2016) Gönenç (2019); Karcıoğlu ve Temelli (2014); Küçüksolak (2006); Özoğlu ve Büyükkeklik (2013); Özoğlu, vd. (2020); Polat Dede, vd. (2018), Türkiye'deki lojistik ve tedarik zinciri yönetimi eğitimini gözden geçirerek mevcut durumu çalışmalarında değerlendirmiştir. Çekerol (2020); Hocaoglu, vd. (2015); İnce, vd. (2016) lojistik sektöründeki firmaların lojistik öğrencilerine yönelik beklentilerini incelemiştir.

Üniversitede lojistik eğitimi alan öğrencilerinin lojistik sektörden beklentilerini ise Akandere (2016); Bozyiğit ve Özkan (2020); DüNDAR, vd. (2019); Sayın ve Küçük (2020); Yangınlar (2019) çalışmalarında incelemiştir. Akkoca ve Hazır (2013); Çalışkan ve Öztürkoğlu (2014); Emanet ve Kaynak (2014); Türkiye'de lisans düzeyinde lojistik eğitimi veren üniversitelerdeki programların içerikleri, derslerin ağırlık ve oranlarını içerik açısından analiz etmiştir. Yücekaya, vd. (2016) lojistik öğrencileri için staj yeri seçimi konusu üzerine yaptığı çalışmalarda öğrenciler için en uygun staj yerlerini tespit etmiştir.

4. Mesleki Uyum

Meslek, bireysel inisiyatifdir, bir amacı vardır, deneyimsel ve davranışsaldır, sosyal olarak tanınır ve değerlidir, belirli uyum yeteneklerinden oluşur, düzenlidir, niteliksel

olarak anlamlıdır ve sağlığa etkileri vardır (Yerxa, 1993).

Bir insanın hayatı boyunca vereceği ve bütün hayatını etkileyen en önemli kararlardan biri de meslek seçimidir. Genellikle üniversite yıllarında bireyler bu kararı vermektedir. Zekâ, ilgi alanları, beceriler, kişilik, güven ve değerler gibi içsel faktörlerin yanı sıra dışsal faktörler; ekonomik faktörler, politik faktörler, çevresel baskılar, mesleki itibar gibi hususlar bireyin kariyer fırsatlarını etkileyebilmektedir (Uçkun, vd. 2004).

Meslek seçimi, bireyin kişiliğine, bireysel özelliklerine ve becerilerine en uygun olduğunu düşündüğü, tatmin edici olacağına inandığı işi birçok iş arasından seçmesidir. İş yerinde başarı, bilinçli ve gönüllü bir meslek seçimine bağlıdır. Kişisel nitelikleriniz ve işe zihinsel ve duygusal hazırlığınız ile ilgilidir. Kendini geliştiren kişinin meslek benliği güçlenirken, kendini geliştirmeyen bir birey için meslek benliğinde ciddi sorunlar oluşmaktadır (Şener, vd. 2011).

Çalışmacılara göre, mesleğini isteyerek seçmiş, işe uyum yeteneği yüksek olan kişilerin işlerine devam etme olasılıklarının daha yüksek olduğu, bireysel işe uyum yeteneği düşük olan kişilerin ise iş değiştirme olasılıklarının daha yüksek olduğu gösterilmiştir (Donohue, 2006). Mesleki uyum, mesleğin icrası için gerekli teknik donanım, bilgi ve becerileri de içermektedir. Bireysel mesleki ve mesleki uyumun mesleki bağlılık üzerindeki etkisinin daha fazla olduğu ifade edilebilir (Yılmaz ve Tanrıverdi, 2017).

Bireylerin özellikleri, ilgi alanları ve değerleri mesleğinin gerektirdiği özellikler ile uyumlu olduğunda ve sosyal statü algıları yüksek seviyelerde olduğunda mesleki bağlılıklarının arttığı ifade edilebilir. Bu nedenle bireyin kendisiyle uyumlu bir meslek seçmesinin ve mesleğine toplumda yüksek değer verilmesinin meslek yaşamının istikrarı için önemli olduğu unutulmamalıdır (Saltık, vd. 2016).

Çalışmacılar tarafından birey-meslek uyumu genel olarak iki biçimde bahsedilmektedir; Birincisi, bireyin bilgi, beceri ve yeteneklerinin işle uyumluluğu; ikincisi, bir kişinin değer verdiği, ihtiyaç duyduğu veya tercih ettiği şeyler ile işten elde ettikleri arasındaki uyum olarak açıklanmaktadır (Kristof-Brown, vd. 2005).

İnsanlar, çalışma hayatları boyunca işleri, çalıştıkları kurumlar, çalışma arkadaşları arasında çeşitli uyum ararlar. Literatürde çalışmacılar farklı konu başlıkları altında bu hususları incelemiştir.

Donohue (2006); Edwards (1996); Starks (2007) bireyin çevreleri ile uyumu ele almışlardır. Hutcheson (1999); Koç, vd. (2017); Lee ve John (2012); Mazioğlu ve Kanbur (2020); Saltık, vd. (2016); Toksöz ve Çapar (2019); Yılmaz ve Tanrıverdi (2017), çalışmalarında bireyin mesleği ile arasındaki uyumu ele almıştır. Kristof-Brown (2000); Lauver ve Kristof-Brown (2001); O'Reilly, vd. (1991); Schneider (1987) birey ile örgüt arasındaki ilişkileri incelemişlerdir.

5. Lojistik Sektörü ve Sürdürülebilirlik

Lojistik, mal akışının düzenlenmesi ve sürdürülmesi, diğer ülkelerle bütünleşme, ekonomik kaynakların kullanılması, yerleşim yerlerinin kurulması ve geliştirilmesi ve istihdam yaratılması gibi birçok faktörle ekonominin büyümesinde önemli bir rol oynamaktadır. Lojistik faaliyetlerinin iyileştirilmesi, istihdam, yatırımlar, üretim, satış ve dağıtım düzeyi üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir (Çekerol ve Nalçakan, 2011).

Türkiye'deki lojistik sektörü Avrupa ile karşılaştırıldığında halen gelişmeye ve büyümeye devam eden bir sektör olduğu görülmektedir. 2010 yılı itibarıyla hızla büyüyen lojistik sektörü, Türkiye'nin mevcut potansiyelini arttırarak 2023 yılında 500 milyar dolarlık ihracat hedefine ulaşmasını sağlayabilecek önemli sektörlerden biri olarak kabul edilmektedir (Özoğlu, 2020).

Dünyada ve ülkemizde pandemi nedeniyle

le ekonomi ve lojistik sektörü olumsuz olarak etkilenmiştir. Dünya Bankası'nın Türkiye Ekonomi İzleme Raporu'nun son sayısı olan Şubat 2022'ye göre, 2021'de güçlü ve beklenenden daha iyi bir büyüme kaydeden Türkiye ekonomisinin, makroekonomik büyüme ve artan finansman nedeniyle 2022'de çok daha yavaş büyümesi beklenmektedir. Para politikası koşullarındaki sık değişiklikler ve geçtiğimiz Eylül ayından bu yana gerçekleştirilen faiz indirimi dizisi, Türk lirasının rekor düşük seviyelere inmesine ve enflasyonun rekor seviyelere ulaşmasına neden olmuştur (World Bank, 2022).

Ülkemizin içinde bulunduğu olumsuz durum elbette lojistik sektörünü ve eğitimini doğrudan etkilemektedir. Pandemi döneminde lojistik sektörünü ve eğitimi desteklemek için ülkemizde çeşitli projeler başlatılmıştır. 25 Haziran 2020 Güvenli Okul ve Uzaktan Eğitim Projesi, eğitim sisteminin COVID-19 salgını ve gelecekteki krizler sırasında ve sonrasında okul çocuklarına adil e-öğrenme sağlama kapasitesini artırmayı amaçlamıştır. Türkiye için Demiryolu Lojistiği İyileştirme Projesi, seçilen yük ve demiryolu koridorlarında taşıma maliyetlerini azaltmakta, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın demiryolu yük bağlantılarını verimli hale getirmekte ve aktif demiryolu lojistik merkezlerini etkili bir şekilde yönetmek için kurumsal kapasiteyi güçlendirmektedir. Projenin üç bileşeni bulunmakta olup 1. bileşen, ağır öncelikli düğümlerinde şube hatlarının ve çok modlu bağlantıların inşası yoluyla finanse edilecektir. Bir diğer proje, Uzun Vadeli İhracat Finansman Garantisi Projesi olup ana hedefi, İhracata Yönelik Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler (İhracata Yönelik Orta Ölçekli İşletmeler) için uzun vadeli finansmana erişimi iyileştirmektir. Projeler ve destekler ile 2021'de ihracatta önemli bir artış olmasına rağmen, bu zorluklar yoksul hanelerin gerçek gelirlerine yansımamıştır. COVID-19 salgını da soruna katkıda bulunmuş ve yoksulluğun azaltılmasını olumsuz etkilemiştir. Türkiye'nin 2019'da yoksulluk oranını %10,2'den %12,2'ye çıkardığı tahmin edilmektedir (World Bank, 2022). Ancak bütün bunlara rağmen, ekonomik olarak yavaş bir büyüme ile lojistik sektörünün gelişmeye

devam ettiğini ifade edebiliriz.

İnsanların çevre sorunlarının farkında olmaları ve olumsuz sonuçlarını birlikte yaşamaları, gelecekte sürdürülebilirlik fikrinin ne kadar önemli olacağını göstermektedir. Hemen hemen tüm sektörlerde uygulanabilen sürdürülebilirlik anlayışı, bu gelişmeler ile birlikte lojistik sektöründe de geniş bir etki alanına sahiptir. Lojistik faaliyetlere bir bütün olarak bakıldığında fosil kaynakların sıklıkla kullanıldığı bir alan olduğu hiç şüphesiz görülmektedir. Fosil kaynakların kullanımı, çevre sorunlarının nedenleri altında ilk adımlardan biri olup ilerleyen zamanlarda önlem alınmaz ise dünyamızda kalıcı hasarlar bırakacaktır.

Sürdürülebilirlik kapsamında yapılacak çalışmalarda toplum tarafından dikkate alınması gereken genel unsurlar sağlık, güvenlik, eşitlik ve erişim olarak görülebilir. Lojistik faaliyetlerin de ise dikkate alınması gereken çevresel alt kalemler hava kalitesi, gürültü, biyo-çeşitlilik, arazi kullanımı ve atık yönetimidir. Sürdürülebilir lojistiğin en temel noktası hiç şüphesiz çevre sorunlarının en aza indirilmesi ve daha yaşanabilir bir çevredir. Bu doğrultuda yapılacak çalışmalar büyük önem arz etmektedir.

6. SONUÇ

Günümüzde hızla küreselleşen teknoloji ve bilgi çağı aktif olarak kendini yenilemektedir. Yenilenen çağın geri dönüşü ise insanların isteklerinin, ihtiyaçlarının ve çevresel sorunların artmasıdır. Artan ihtiyaç ve çevresel sorunlara en iyi ve en hızlı hizmeti verebilmek için taşımacılık faaliyetleri geliştirilmiştir. Hızlı hizmet sağlamak ve çevresel sorunlar ile rekabetin arttığı günümüz dünyasında, lojistik yönetim uygulamaları daha önemli hale gelmiştir. Çevresel sürdürülebilirlik alanında başarılı olmak isteyen firmalar, sadece sürdürülebilirlik faaliyetlerine odaklanmamalıdır. Sürdürülebilir olmak temiz bir bilinç, lojistik eğitiminin kalitesi ve yaygınlaştırılması ile mümkün olacaktır.

Sürdürülebilirlik konularının yüksekkögre-

timde eğitime dâhil edilmesinin önemi araştırmacılar tarafından kabul görmüştür. Öğrencileri sürdürülebilirlik konusunda eğitmek ve çevreyi korumak için bilgilerinin uygulamaya geçirilmesi son derece önemlidir (Glavic vd. 2009). Lojistik eğitimi veren kurumlar, verdikleri eğitimleri dünya da farklı ülkelerde eğitim veren kurumlar ile benzer içeriklerde standartlaşmalı ve evrensel bir eğitim planı oluşturmalıdır. Oluşturulan ders planları düzenli olarak güncellenmeli ve devlet kurumları tarafından kontrol edilmelidir. Lojistik müfredatlarında sadece temel işletme ve mühendislik dersleri dışında ülkemiz için çok eski ama uygulanmayan çevresel sürdürülebilirlik konularına da yer verilmelidir (Cortese, 2003).

Lojistik uygulamaları ve faaliyetleri çevreye son derece zarar vermektedir. Çevresel sürdürülebilirliğin geliştirilmesindeki uygulamalar, Türkiye'deki şirketler tarafından uygulanırsa bile ülkemizde faaliyet gösteren lojistik şirketlerinde bu rakam yetersiz kalmaktadır. Devlet kontrolünde lojistik faaliyetleri incelenmeli ve caydırıcı yaptırımlara tabi olmalıdır. Ayrıca çevreyi daha az kirleten firmalara teşvikler sağlanarak katılım sayısı artırılabilir.

Birey meslek uyumu açıklamalarında araştırmacılar tarafından altı çizilen en temel özellik, mesleğin yükümlülükleri ile bireyin özelliklerinin ve beklentilerinin benzer olmasıdır. Lojistik mesleğini yapabilecek yetkinliğe sahip olmayan kişiler, lojistik sektörünün yerine getirmesini beklediği yükümlülükleri gerçekleştiremez. Lojistik eğitimi sırasında lojistik operasyonunun çeşitli aşamaları öğrencilere teorik anlatımın yanı sıra uygulamalı olarak geziler ile aktarılması, eğitimi alan öğrencinin mesleğin hangi aşamasında yer almasının gerektiğini ve kendisi için daha uygun olan alanı bulmasına katkı sağlayacaktır. Lojistik eğitiminde mesleki uyum duygusunun geliştirilmesine yönelik yapılacak çalışmalar, gelecekte lojistik mesleğini icra edecek bireylerin bağlılığını artıracaktır.

Kaynaklar

- Akandere G. (2016). Lojistik Sektörü Açısından Mesleklerinin Amaçlarını ve Sektöre Yönelik Beklentilerin Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 19 (41. Yıl Özel), 129-141.
- Akkoca C., Hazır K. (2013). Analysis of Logistics Programs in Turkish Universities. *XI. International Logistics & Supply Chain Congress*, 07-09.
- Altaygil İ. (2001). Tedarik Zinciri Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Babacan M. (2003). Lojistik Sektörünün Ülkemizdeki Gelişimi ve Rekabet Vizyonu. *Ege Akademik Bakış*, 3 (1), 8-15.
- Baki B., Tanyaş M., Özkök M. (2004). The Logistics Education in the Universities of Turkey.
- Bali D., Enisoğlu İ., Sezer, F. (2016). Türkiye’de Lisansüstü Lojistik Eğitimin İçerik Analizi ile İncelenmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2 (1), 21-36.
- Bešković B., Jakomin, L. (2010). Challenges of Green Logistics in Southeast Europe. *Promet-Traffic & Transportation*, 22 (2), 147-155.
- Birnbaum D., Somers M. (1989). The Meaning and Measurement of Occupational Image for The Nursing Role. *Work and Occupations*, 16 (2), 200-213.
- Bozyiğit S., Özkan R. (2020). Staj Algısının İşletmeyle İlgili Faktörler Bağlamında İncelenmesi: Lojistik Eğitimi Üzerine Bir Araştırma. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11 (22), 562-596.
- Carless SA. (2005). The Influence of Fit Perceptions, Equal Opportunity Policies, and Social Support Network on Pre-entry Police Officer Career Commitment and Intentions to Remain. *Journal of Criminal Justice*, 33, 341-352.
- Chapin III FS., Torn MS., Tateno M. (1996). Principles of Ecosystem Sustainability. *American Naturalist*, 148 (6), 1016-1037.
- Cortese AD. (2003). The Critical Role of Higher Education in Creating a Sustainable Future. *Planning for Higher Education*, 31(3), 15-22.
- Çalışkan F., Öztürkoğlu Y. (2014). Türkiye’de Lojistik Eğitiminde Temel Eğilimler. *III. Ulusal Lojistik Ve Tedarik Zinciri Kongresi*, 147-153.
- Çekerol G., Nalçakan M. (2011). Lojistik Sektörü İçerisinde Türkiye Demiryolu Yurtiçi Yük Taşıma Talebinin Ridge Regresyonla Analizi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 31 (2), 321-344.
- Çekerol GS. (2020). Senior Executives Opinions Regarding Educational Competencies of University Graduate Young Labor Force: Logistics Education Case. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8 (3), 796-813.
- Çetin O., Sain AD. (2018). Lojistik Sektöründe Sürdürülebilirlik Uygulamaları. *IV. International Caucasus-Central Asia Foreign Trade and Logistics Congress*. 910-921.
- Çıkmak S. (2016). Türkiye’de Lojistik Eğitiminin Durumu ve Lojistik Eğitiminin Geliştirilmesine Yönelik Öneriler. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (3), 1-13.
- Donohue R. (2006). Person-Environment Congruence in Relation to Career Change and Career Persistence. *Journal of Vocational Behavior*, 68, 504-515.
- Dündar A., Üçler Y., Başaran Alagöz S. (2019). Lojistik Öğrencilerinin İş Başı Eğitiminden Tatmin Düzeylerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: *Necmettin Erbakan Üniversitesi Örneği*. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22 (2), 675-686.
- Edwards JR. (1996). An Examination of Competing Versions of the Person-Environment Fit Approach to Stress. *Academy of Management Journal*, 39 (2), 292-339.
- Emanet H., Kaynak R. (2014). Üniversitelerin Lojistik Programlarında Verilecek Eğitim Müfredatının Bileşenlerine İlişkin Bir Araştırma. *III. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi*, 15-17.
- Erturgut R. (2016). Logistics Education in Higher Education in 21st Century: New Trends and Opportunities. *Proceedings of International Technology Education and Development Conference*, 3144-3149.
- Galvão GDA., Homrich AS., Geissdoerfer M., Evans S., Scoleze Ferrer PS., Carvalho MM. (2020). Towards a Value Stream Perspective of Circular Business Models. *Resources, Conservation and Recycling*, 162, 105060.
- Glavič P., Lukman R., Lozano R. (2009). Engineering Education: Environmental and Chemical Engineering or Technology Curricula—A European Perspective. *European Journal of Engineering Education*, 34 (1), 47-61.
- Gönenç B. (2019). Lojistik Eğitiminde Karşılaşılan Problemler: Ortaöğretim Ulaştırma Hizmetleri Öğretmenlerine Yönelik Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gümüş Y. (2009). Lojistik Faaliyetlerin Rekabet Stratejileri ve İşletme Karı ile Olan İlişkisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 41, 97-113.
- Hocaoğlu S., Güner S., Coşkun E. (2015). Sektörün Lojistik Eğitimi Veren Üniversitelerden Beklentilerinin Tespit Edilmesine Yönelik Bir Çalışma. *7. Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi Romanya*, Romanya, 775-785
- Hutcheson JM. (1999). An Examination of Three Levels of Person Environment Fit. *PhD Thesis*. Houston : University of Houston The Faculty of The Department of Psychology.
- İlhan S. (2015). Yeni Kapitalizm ve Meslek Olgusunun Değişen Anlamları Üzerine. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 313-328.

- İnce M., Bozyiğit S., Çelenk İ. (2016). Lojistik Sektörünün Üniversitelerdeki Lojistik Eğitimi Değerlendirmesine Üzerine Nitel Bir Çalışma. *International Conference of Strategic Research in Social Science and Education*, 288-306.
- Karasar N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karacıoğlu R., Temelli F. (2014). Türkiye’de Ön Lisans, Lisans ve Lisansüstü Düzeyinde Lojistik Eğitimi Veren Üniversiteler Üzerine Bir Değerlendirme (2012-2013 Yılları). *III. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi*, 15-17.
- Keskin H. (2011). *Lojistik El Kitabı*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Koç F., Alınçık Ü., Çetin O. (2017). Halkla İlişkiler Öğrencilerinin Mesleğe Bakışı: Birey-Meslek Uyumu Açısından Bir Değerlendirme. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (3), 1-7.
- Kristof-Brown A. (2000). Perceived Applicant Fit: Distinguishing Between Recruiters’ Perceptions of Person-Job and Person-Organization Fit. *Personnel Psychology*, 53 (3), 643-671.
- Kristof-Brown A., Zimmerman R., Johnson E. (2005). Consequences of Individuals’ Fit at Work: A Meta-Analysis of Person-Job, Person-Organization, Person-Group, and Person-Supervisor Fit. *Personnel Psychology*, 58, 281-342.
- Küçüksoğak BT. (2006). Dünya’da ve Türkiye’de Lojistik Eğitimi. *Doctoral dissertation*. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Lasserre F. (2004). Logistics and the Internet: Transportation and Location Issues are Crucial in the Logistics Chain. *Journal of Transport Geography*, 12(1), 73-84.
- Lauver KJ., Kristof-Brown A. (2001). Distinguishing Between Employees’ Perceptions of Person-Job and Person-Organization Fit. *Journal of Vocational Behavior*, 59 (3), 454-470.
- Lee HL., Billington C. (1992) Managing Supply Chain Inventory: Pitfalls and Opportunities. *Sloan Management Review* 33 (3) 65-73.
- Lee Y., John A. (2012). When Preference is Not Satisfied but the Individual is: How Power Distance Moderates Person-Job Fit. *Journal of Management*, 20 (10), 1-35.
- Mazıoğlu V., Kanbur E. (2020). Algılanan Örgütsel Desteğin İşe Gömülmüşlük Üzerine Etkisi: Kişi-İş Uyumunun Aracılık Rolü. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12 (2), 1639-1654.
- Menteşe S. (2017). Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Toprak, Su ve Hava Kirliliği: Teorik Bir İnceleme. *Journal of International Social Research*, 10 (53), 381-389.
- OECD. (2003). *Kentsel Lojistik Çalışma Grubu*. Paris: OECD.
- O’Reilly C., Chatman J., Caldwell D. (1991). People and Organizational Culture: A Profile Comparison Approach to Assessing Person-Organization Fit. *Academy of Management Journal*, 34 (3), 487-516.
- Özoğlu B., Senir G., Büyükkökçü A. (2020). Devlet Üniversitelerinde Lojistik Eğitime Yönelik Bir Araştırma. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 19-35.
- Özoğlu B., Büyükkökçü A. (2013). The Transportation and Logistics Sector in Turkish Economy: A Review about Growth Potential and Education Infrastructure. *The International Journal of Transport & Logistics*, 13, 1-10.
- Pierce FJ., Larson WE. (1993). Developing Criteria to Evaluate Sustainable Land Management. Kimble, J. M. (Ed.), *Proceedings of the Eighth International Soil Management Workshop: Utilization of Soil Survey Information for Sustainable Land Use*, Oregon, California and Nevada: USDA, 7-14.
- Polat Dede N., Karasoy EN., Çam B. (2018). Türkiye’deki Lojistik Eğitime Yönelik Bir Araştırma. *The Second In Traders International Conference*. Sakarya: Sakarya University 121-133.
- Saltık I., Avcı U., Kaya U. (2016). Mesleki Bağlılık ve Mesleği Bırakma Niyeti Üzerinde Etken Faktörler Olarak Birey-Meslek Uyumu ve Mesleğin Sosyal Statüsü: Turizm Sektöründe Görgül Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 8 (3), 42-63.
- Sayın A., Küçük Ü. (2020). Lojistik Bölümünü Tercih Eden Öğrencilerin Lojistik Sektöründen Beklentileri: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Örneği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16 (28), 1342-1373.
- Schneider B. (1987). The People Make the Place. *Personnel Psychology*, 40 (3), 437-453.
- Sezen B. (2001). *Dağıtım Kanallarında Lojistik Performans, Adalet Algısı ve Kanal Üyesi Memnuniyeti*. İstanbul: Gebze İleri teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Starks GL. (2007). The Effect of Person-Job Fit on the Retention of Top College Graduates in Federal Agencies. *Review of Public Personnel Administration*, 27 (1), 59-70.
- Şener D., Karaca A., Açıkgöz F., Süzer F. (2011). Hemşirelik Eğitimi Mesleki Benlik Saygısını Değiştirir Mi? *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1 (3), 12-16.
- Taylor K., Betz N. (1983). Applications of Self-Efficacy Theory to the Understanding and Treatment of Career Indecision. *Journal of Vocational Behavior*, 22, 63-81.
- TDK. (2021). Türk Dil Kurumu. 11 6, 2021 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı.
- Toksöz D., Çapar G. (2019). Birey-Meslek Uyumunun Meslek Seçimine Etkisi: Eğitim Gezilerine Katılan Turist Rehberi Adayları Üzerine Bir Araştırma. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 257-278.

- Uçkun G., Latif H., Uçkun S., Pelit E. (2004). Otel Organizasyonundaki İşlerin Yaratıcı ve Tutucu Kişilik Boyutunda Değerlendirilmesine İlişkin Bir Uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 55-78.
- World Bank (2022) <https://www.worldbank.org/tr/news/press-release/2022/02/25/global-and-domestic-challenges-weigh-on-outlook-for-turkish-economy-in-2022> Erişim: 04.06.2022
- Yangınlar G. (2019). Lojistik Öğrencilerinin Akademik Motivasyonları ile Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (35), 273-293.
- Yazar KH. (2006) Sürdürülebilir Kentsel Gelişme Çerçevesinde Orta Ölçekli Kentlere Dönük Kent Planlama Yöntem Önerisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yerxa EJ. (1993). Occupational Science: A New Source of Power for Participants in Occupational Therapy. *Journal of Occupational Science*, 1 (1), 3-9.
- Yıldıztekin A. (2002). Lojistik veya Tedarik Zinciri Yönetimi - 1.bölüm. 2021 tarihinde Dünya Gazetesİ: <http://www.atillayildiztekin.com/?p=61> (Erişim tarihi: 11.05.2022).
- Yılmaz A., Tanrıverdi, H. (2017). Aşçıların Meslek Uyumu ve Meslek Algısı Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (2), 621-639.
- YÖK (2022). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. <https://istatistik.yok.gov.tr/> (Erişim tarihi: 11.05.2022).
- Yücekaya P., Gürol P., Kara K. (2016). Lojistik Bölümü Öğrencilerinin Staj Yeri Seçiminin Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) Yardımıyla Tespit Edilmesi. *Journal of Life Economics*, 3 (4), 235-254.